

MESLEK YÜKSEKOKULLARININ GÜNCEL SORUNLARINA İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ ¹

VIEWS OF ACADEMIC STAFF ABOUT CURRENT ISSUES OF VOCATIONAL HIGHER EDUCATION

Hakan YILDIRIM², Esra SERTEL³, Serel ÖZMEN AKYOL⁴

Öz

Meslek yüksekokulları, ülkemizde kamu ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu, yüksek donanımlı, teknik ve sosyal alanlarda bilgi ve becerilere sahip, belirli mesleklere yönelik ara elemanlar yetiştirmeyi amaçlayan yükseköğretim kurumlarıdır. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitiminin önemli sorunları bulunmaktadır. Bir taraftan sanayi, nitelikli ara eleman bulamamaktan şikâyet ederken, diğer yandan meslek yüksekokulu mezunları da çalışma alanlarında iş bulamamaktadır. Bu bağlamda, meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin görüşleri önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma evrenini ülkemizdeki meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada, herhangi bir örneklem yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Güncel sorunlara ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini tespit etmek için ilgili alanyazın taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak oluşturulan anket, e-posta yolu ile 2016-ÖSYS tercih kılavuzunda yer alan 183 üniversitedeki toplam 814 meslek yüksekokulunda görev yapan 8757 öğretim elemanına e-posta yoluyla gönderilmiştir. Ankete toplam 985 adet yanıt gelmiş ve bu yanıtlar analiz edilerek bulgular, sonuç ve yorumlar paylaşılmıştır. Bu araştırmanın meslek yüksekokullarının güncel sorunlarını öğretim elemanları bakış açısıyla ortaya koyması bakımından, ilgili alanyazına katkı sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulları, Güncel Sorunlar, Öğretim Elemanı Görüşleri, Mesleki ve Teknik Eğitim, MYO Öğrenci Profili

¹ Bu çalışma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde 11-13 Mayıs 2017 tarihlerinde düzenlenen 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresi'nde (MESTEK 2017) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Öğr. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, hayildirim@ogu.edu.tr

³ Öğr. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, esertel@ogu.edu.tr

⁴ Öğr. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sozmen@ogu.edu.tr

Abstract

Vocational schools are the higher education institutions that aim to train intermediate staffs who have knowledge and skills in technical and social fields and which are highly equipped, public and private sector in our country. Vocational and technical education in our country has important problems. While one side complains about the fact that the industry does not have qualified intermediate staff, vocational school graduates cannot find work in the study areas. In this context, the opinions of the vocational higher education academicians about the current problems of the vocational schools are important. The purpose of this research is to reveal the opinions of the teaching staff working at vocational schools on current problems of vocational schools. The research universe is teaching staff who works in vocational high schools in our country. In the research, it is aimed to reach the whole of the universe without using any sampling method. In order to determine the opinions of the instructors, questionnaire prepared by expert opinion send by e-mail to instructors working in 814 vocational schools in 183 universities in the 2016-Student Selection and Placement Examination (SSPE) preference guide. A total of 985 responses were answered in the questionnaire and the answers were analyzed and findings, conclusions and comments were shared. It is thought that this research contributes to the related literature in terms of bringing up the current problems of vocational schools from the point of view of academicians.

Keywords: *Vocational Schools of Higher Education (VSHE), Current Issues, Views of Academic Staff, Vocational and Technical Education, Profile of VSHE Students*

1. GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları, genel anlamda, toplumun yüksek düzeydeki insan gücü gereksinimini karşılamak, kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamak, bilimsel araştırmalar yoluyla toplum sorunlarının çözüme kavuşturulmasında yardımcı olmak görevlerini üstlenmiş kurumlar olarak kabul edilmektedir (Baskan, 2001:21). Meslek yüksekokulları, ülkemizde kamu ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu, yüksek donanımlı, teknik ve sosyal alanlarda bilgi ve becerilere sahip, belirli mesleklere yönelik ara elemanlar yetiştirmeyi amaçlayan yükseköğretim kurumlarıdır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 3. madde (1) bendine göre; meslek yüksekokulu, belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmaktadır (YÖK, 2017a). 2013-2014 öğretim yılı istatistiklerine göre; Türkiye yükseköğretim kurumlarında eğitim görmekte olan yaklaşık 5,5 milyon öğrenciden, 1 milyon 750 bininin ön lisans (%32) programlarına kayıtlı bulunmaktadır (Çetinsaya, 2014:66). Bu bağlamda, meslek yüksekokullarının ülkemiz yükseköğretiminin önemli bir bileşeni olduğu söylenebilir.

Alkan, Doğan ve Sezgin (1998:21) mesleki ve teknik eğitimi; bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme süreci olarak tanımlamıştır. Mesleki ve teknik eğitim veren meslek yüksekokulları, gelişmekte olan ekonomiler için

önem taşımaktadırlar. Buna rağmen; ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin çok ciddi sorunları bulunmaktadır (Ünver, Yaylı ve Ceylan, 2009:2). 1950’li yıllardan itibaren uygulanan “her ile üniversite, her ilçeye meslek yüksekokulu” politikası, teknik eğitim yapmaya uygun bir lisesi bile bulunmayan küçük yerleşim yerlerine meslek yüksekokulları açılmıştır. Açılan bu yüksekokulların büyük çoğunluğunda üniversite düzeyinde ve kalitesinde eğitim verilememektedir (Örs, 2003:2). Bu çalışmada, meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.

2. MESLEK YÜKSEKOKULLARININ GÜNCEL SORUNLARI

Günay (2011:120)’a göre; mesleki eğitimin temel sorunu, eğitimi gördüğü mesleğin icrası için asgari becerilerin öğrenciye kazandırılmamasıdır. 2008 yılında yapılan bir araştırmada, okuldan işe geçişte karşılaşılan engellerin, %43 oranındaki kısmını beceri yetersizliği ve uyumsuzluğunun oluşturduğu şeklinde bir belirleme yapılmıştır.

Meslek yüksekokulu mezunları çalışma alanlarında iş bulamazken, işverenler de nitelikli iş gücü bulamamaktan şikâyet etmektedir. İlgili alanyazın tarandığında, bu konu ile ilgili çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Uçar ve Özerbaş (2013:242) meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumu hakkındaki düşünceleri ve sorunlar hakkında görüşlerini aldığı çalışmaları sonucunda, mesleki ve teknik eğitimde yenilemeye gidilmesini, öğretim elemanlarının mesleki ve teknik eğitimle ilgili şikâyetlerinin önemsenmesi gerekliliğini ve okullarda verimin artırılması gerektiğini vurgulamıştır.

Alkan, Suiçmez, Aydınkal ve Şahin (2014:136-139) çalışmalarında meslek yüksekokullarının güncel sorunlarını şu şekilde sıralamıştır;

1. Sınavsız geçiş
2. MYO’lara yerleşen adayların lise türleri,
3. Altyapı, mekân (laboratuvar, atölye, derslik vb.), donanım
4. Öğretim elemanı temini
5. Mesleki ve teknik eğitim ile iş dünyası arasında yeterli seviyede diyalog kurulamaması veya koordinasyonun eksikliği
6. Ders programları
7. Staj
8. Üniversite-sanayi işbirliği
9. TÜBİTAK, KOSGEB, İŞKUR, Kalkınma Ajansları gibi kamu kurumlarının mezuniyet sonrası istihdam desteği
10. Öğrencilerin mevcut piyasa koşullarına göre yetiştirememek
11. Üniversitelerde öğretim görevlilerinin de sektörleriyle daha yakın işbirliği kurmaları
12. Küçük yerleşim yerlerine açılan MYO’ları
13. Eğitim ve öğretimin kalitesi

Yücebaş, Alkan, Atasağın ve Egeli (2013:47) Ege bölgesinde bulunan meslek yüksekokullarının durum analizi ve sorunlarını inceledikleri çalışmalarında; Ege bölgesi toplamında meslek yüksekokullarında program başına düşen öğretim elemanı sayısını 2,24 olarak tespit etmişlerdir. Bu sayı meslek yüksekokullarında program açmak için gerekli öğretim elemanı sayısı olan 3'ün altındadır.

Meslek yüksekokullarında yaşanan bir başka sorunun da öğrencilerin kendilerini okula ait hissetmemesi olduğu söylenebilir. Meslek liselerini bitirdikten sonra üniversite yerleştirme sınavlarına girmesine bile gerek kalmadan meslek yüksekokullarına yerleşen öğrenciler, yükseköğretim hakkında yeterince bilinç sahibi olamamaktadırlar. Küçük yerleşim bölgelerinde bulunan meslek yüksekokullarının öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamaması, alt yapı eksikliği, okul ve ders bırakma oranlarını yükselttiği söylenebilir (Yıldırım, 2017:11).

İlçelerde bulunan meslek yüksekokulları gerek şehir merkezine uzaklığından; gerekse faaliyet gösterdiği ilçenin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısından kaynaklanan sebeplerden dolayı sorun ve sıkıntılar yaşamaktadır (Altay ve Gürdal, 2012:2).

Mevcut meslek yüksekokullarının bazılarının kendilerine ait binaları bulunmamaktadır. Bir kısmı devlet dairelerinin kullandığı binalarda eğitim yapmakta, bazıları ise başka okul ve kurumlarla aynı binayı paylaşmaktadırlar. Bu okulların atölye ve laboratuvarları endüstrinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılmamıştır. Meslek yüksekokullarının bazıları kendilerine alt yapı teşkil eden mesleki ve teknik liselerden tesis, araç ve gereç bakımından daha üstün bir düzeye henüz ulaşmamıştır (ÖSYM, 2002).

Uzun zamandır tartışılan konuların başında gelen mesleki eğitim ve onun bir basamağı olan meslek yüksekokulları ile ilgili sorunların tespitine ve çözüm önerilerine rağmen uygulamada istenilen seviyelere ulaşamamıştır (Ulus, Tuncer ve Sözen, 2015:178). Bu bağlamda, meslek yüksekokullarındaki mevcut sorunlara yönelik öğretim elemanlarının görüşleri önem taşımaktadır. Alanyazın tarandığında, ilgili çalışmaların meslek yüksekokullarında daha çok öğrenci profili, okulların fiziki sorunları ve eğitim kalitesi gibi sorunlara yoğunlaştığı gözlenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşlerine ve yaşadıkları sıkıntılara yönelik çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu açıdan, çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu araştırma, öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin görüşlerini almayı amaçlayan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar, olayı olduğu gibi araştırarak var olan durumu belirlemeye çalışmaktadır. Tarama betimsel araştırmalarda yaygın bir şekilde kullanılan yöntemlerin başında gelmektedir (Karakaya, 2009:59). Tarama araştırmaları bir konuya, bir olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin, ilgi, beceri, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği bir modeldir (Büyüköztürk vd., 2012:177). Alanyazın taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak oluşturulan anket öğretim elemanlarının e-posta adreslerine gönderilmiştir.

3.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2016-ÖSYS tercih kılavuzunda yer alan 183 üniversitedeki 814 meslek yüksekokulunda görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada, herhangi bir örneklem yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve bu bağlamda tüm meslek yüksekokullarının web siteleri ziyaret edilerek öğretim elemanlarının e-posta adresleri toplanmıştır. Toplam 8757 adet öğretim elemanının e-posta adresine ulaşılmış ve anket tüm öğretim elemanlarının e-posta adreslerine gönderilmiştir. Anket, 4 Mart 2017 ile 15 Mart 2017 tarihleri arasında açık kalmış ve katılım çağrısına 985 öğretim elemanı tarafından olumlu geribildirim yapılmıştır. Gönderilen e-postalara ilişkin geri bildirim sayıları ve yüzdelerik değerleri *Tablo 1*'te verilmiştir.

Tablo 1. E-postalara yapılan geri bildirim sayıları

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Gönderilen e-posta	8757	%100
Adrese ulaşan e-posta	7892	%90,12
Okunan e-posta	2560	%29,23
Anketi görüntüleme	1309	%14,94
Anketi yanıtlama	985	%11,24

3.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin görüşlerini tespit etmek için bir anket hazırlanmıştır. Anketin meslek yüksekokullarının sorunları boyutu Alkan, Suiçmez, Aydınkal ve Şahin (2014)'in meslek yüksekokullarındaki mevcut durumu, sorunları ve bazı çözüm önerilerini sundukları çalışmalarından uyarlanmıştır. Anket oluşturulurken meslek yüksekokullarında tecrübeli ve alanında uzman öğretim elemanlarının da görüşleri alınarak şekillendirilmiştir.

Anket toplam 5 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretim elemanının görev yaptığı meslek yüksekokulu ile ilgili bilgiler, ikinci bölümde kişisel bilgiler, üçüncü bölümde alanyazın taraması yapılarak tespit edilen meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin 12 temaya (*Tablo 2*) ait görüşler yer almaktadır. Anketin dördüncü bölümde sorulan yanıtlanması isteğe bağlı bir açık uçlu soru ile üçüncü bölümdeki temaların dışında kalan ve ankete katılan öğretim elemanının eklemek istediği meslek yüksekokullarının diğer sorunlarına ilişkin görüşlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Son bölümde de öğretim elemanlarının çalışma ortamlarına, yönetim anlayışına, birlikte çalıştıkları kişilere ve maaşlarına ilişkin memnuniyet düzeyi yer almaktadır.

Tablo 2. Meslek Yüksekokullarının Sorunlarına İlişkin Temalar

Sınavsız geçiş
Öğrencilerin yeterlilik / hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olması
Yerleşen adayların lise türlerindeki farklılık
Fiziksel yetersizlikler (alt yapı, laboratuvar vs.)
Yeterli öğretim elemanı bulunmaması
Okul - sanayi iş birliği yetersizliği
Müfredat sorunları
Staj sorunları
Mezuniyet sonrası istihdam sorunları
Sektör ihtiyacına yönelik öğrenci yetiştirilememesi
Ek ders ücretlerinin yetersizliği
Öğretim elemanlarının akademik çalışmalarının desteklenmemesi

Üçüncü bölümde meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına yönelik görüşleri belirlemek için, “Çok önemli”, “Önemli”, “Fikrim yok”, “Önemsiz” ve “Çok önemsiz” şeklinde likert tipi beşli derecelendirilmiş maddeler kullanılmıştır. Beşinci bölümde ise memnuniyet ölçüsünü belirlemek için “(5) Çok memnumum” ve “(1) Hiç memnun değilim” şeklinde likert tipi beşli derecelendirilmiş maddeler kullanılmıştır.

Anketin hazırlık aşamasında, meslek yüksekokullarında uzun yıllardır görev yapmış ve halen görev yapmakta olan öğretim elemanlarının ve araştırma uzmanlarının da görüşleri alınmıştır.

3.3. Veri Analizi

Anketten elde edilen nicel veriler frekans ve yüzdeleri tablo yardımıyla sunulmuştur. Anketin üçüncü bölümünde yer alan alanyazın taramasıyla tespit edilen meslek yüksekokullarının güncel sorunları dışında öğretim elemanlarının kendilerinin tespit ettiği sorunlara yönelik açık uçlu bir soru bulunmaktadır. Bu nitel veriler, MAXQDA programı ile kodlanarak analiz edilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının görev yaptıkları meslek yüksekokullarına ilişkin veriler *Tablo 3.*'te verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları MYO Verileri

Değişken	Grup	Frekans (f)	Yüzde (%)
Coğrafi Bölge	Akdeniz Bölgesi	72	7,3
	Doğu Anadolu Bölgesi	96	9,7
	Ege Bölgesi	78	7,9
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	42	4,3
	İç Anadolu Bölgesi	177	18
	Karadeniz Bölgesi	232	23,6
	Marmara Bölgesi	288	29,2
Okul yerleşkesi şehir merkezinde midir yoksa taşrada mıdır?	Şehir merkezi (şehre bağlı merkez ilçe)	488	49,5
	Taşra (ilçe, köy, bucak)	497	50,5
Okula ulaşım şekli	Kendi özel aracım ile	684	69,4
	Toplu taşıma aracı ile	213	21,6
	Okulun sağladığı araç ile	88	8,9
İdari göreviniz var mıdır?	Evet	394	40
	Hayır	591	60

Çalışmaya en çok Marmara (%29,2) ve Karadeniz (%23,6) bölgelerinden katılım sağlanmıştır. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının çalıştıkları okulların %50,5'i taşrada bulunurken, %49,5'i de şehir merkezinde bulunmaktadır. Okula kendi aracı (%69,4) ya da toplu taşıma (%21,6) ile ulaşanların yanı sıra %8,9'luk bir kesim de okulun sağladığı araçla gidip gelmektedir. Katılımcıların %40'ı aynı zamanda idari göreve de sahiptir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının kişisel bilgilerine ilişkin veriler *Tablo 4.*'te verilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Kişisel Bilgileri

Değişken	Grup	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yaş	22-30	191	19,4
	31-40	514	52,2
	41-50	179	18,2
	51+	101	10,2
Cinsiyet	Erkek	592	60,1
	Kadın	393	39,9
Akademik unvan	Prof. Dr. / Prof.	19	1,9
	Doç. Dr. / Doç.	31	3,2
	Yrd. Doç. Dr. / Yrd. Doç.	106	10,8
	Öğr. Gör. Dr. / Öğr. Gör.	811	82,3
	Uzm. Dr. / Uzm.	5	0,5
	Arş. Gör. Dr. / Arş. Gör.	13	1,3
Lisansüstü eğitim durumu	Lisansüstü eğitimimi tamamladım.	512	52
	Lisansüstü eğitimime devam ediyorum.	415	42,1
	Lisansüstü eğitim yapmıyorum.	58	5,9
Görev süresi	0-1 yıl	84	8,5
	2-5 yıl	350	35,5
	6-10 yıl	245	24,9
	11-15 yıl	99	10,1
	15+ yıl	207	21
Haftalık ortalama ders saati	0-12 saat	127	12,9
	13-20 saat	359	36,4
	21-30 saat	369	37,5
	30+ saat	130	13,2

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %50,7'si haftada 21 saat ve üzeri derse girmektedir. Kadın çalışanların oranı %39,9 olarak bulunmuşken en yaygın yaş grubu 31-40 yaş aralığı olmuştur. Katılımcıların %35,5'i 2 ila 5 yıldır görev yapmaktadır. %42,1'lik kesim lisansüstü eğitimine devam etmektedir. Yine, lisansüstü eğitim durumu verilerine bakıldığında, lisansüstü eğitim yapmıyor olma durumunun yalnızca %5,9 oranında olması dikkat çekicidir. Çalışmaya katılmayı kabul edip anketi yanıtlayanlar arasından 811 kişi Öğr. Gör. Dr. / Öğr. Gör. unvanını taşımakta olup bunların oranı %82,3'tür. Yrd. Doç. Dr. ya da Yrd. Doç. olan 106 kişi ve Doç. Dr. / Doç. olan 31 kişi de araştırmaya katılanlar arasındadır. En az katılım oranı Uzman Dr./Uzman kadrosundakilerde olup bu grubun genele oranı yalnızca %0,5 bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının meslek yükseköğretim kurumlarının güncel sorunlarına ilişkin görüşleri *Tablo 5.*'te verilmiştir.

Tablo 5. Meslek Yüksekokullarının Güncel Sorunlarına İlişkin Görüşler

Sorun	(1) Çok önemsiz		Önemsiz		Fikrim yok		Önemli		(5) Çok önemli	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınavsız geçiş	39	4,0	53	5,4	32	3,2	237	24,1	624	63,4
Öğrencilerin yeterlilik / hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olması	3	0,3	8	0,8	7	0,7	289	29,3	678	68,8
Yerleşen adayların lise türlerindeki farklılık	16	1,6	159	16,1	63	6,4	458	46,5	289	29,3
Fiziksel yetersizlikler (alt yapı, laboratuvar vs.)	20	2,0	48	4,9	41	4,2	374	38,0	502	51,0
Yeterli öğretim elemanı bulunmaması	27	2,7	84	8,5	50	5,1	398	40,4	426	43,2
Okul - sanayi iş birliği yetersizliği	15	1,5	44	4,5	59	6,0	379	38,5	488	49,5
Müfredat sorunları	17	1,7	113	11,5	52	5,3	448	45,5	355	36,0
Staj sorunları	20	2,0	110	11,2	61	6,2	435	44,2	359	36,4
Mezuniyet sonrası istihdam sorunları	9	0,9	36	3,7	33	3,4	325	33,0	582	59,1
Sektör ihtiyacına yönelik öğrenci yetiştirilememesi	23	2,3	47	4,8	58	5,9	369	37,5	488	49,5
Ek ders ücretlerinin yetersizliği	59	6,0	152	15,4	126	12,8	307	31,2	341	34,6
Öğretim elemanlarının akademik çalışmalarının desteklenmemesi	36	3,7	75	7,6	70	7,1	290	29,4	514	52,2

Her madde için, katılımcılar tarafından en çok tercih edilen sorun en yüksek frekansa sahip olup koyu gri ile ve ardından ikinci en çok işaretlenen sorun açık gri arka planla gösterilmiştir. Güncel sorunların arasında ilk sırayı %68,8 oranıyla öğrencilerin yeterlilik / hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olması almıştır. Bu sorunu çok önemli diyerek cevaplayan 678 kişi vardır. Ardından %59,1 ile mezuniyet sonrası istihdam sorunları gelmekte, onu % 52,2 ile öğretim elemanlarının akademik çalışmalarının desteklenmemesi sorunu izlemektedir. Okul - sanayi iş birliği yetersizliği ve Sektör ihtiyacına yönelik öğrenci yetiştirilememesi sorunları için çok önemli diyenlerin oranı her ikisi için de %49,5'tur.

Öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarının güncel sorunlarına ilişkin açık uçlu soruya verdikleri 201 yanıtta göre çıkarılan temalar *Tablo 6.*'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının MYO Güncel Sorunlara İlişkin Temalar

Tema	Frekans (f)
Öğrencilerin yetersizliği / amaç yüklenmemesi	40
Fiziksel yetersizlik (laboratuvar, kütüphane vs.)	34
Öğretim elemanlarının yalıtılmışlık / değersizlik hissi	25
Akademik çalışmaların desteklenmemesi	23
Yönetimin ve yöneticilerin istenmeyen tutumları	20
Öğretim elemanlarının isteksizliği / bilgi eksikliği	17
Sosyal imkân ve etkinlik azlığı	16
Öğretim elemanı ders saati ve iş yükü fazlalığı	14
Mobbing ve görev tanımına girmeyen işlerin yaptırılması	12
Müfredat sorunları	12
Okul bütçesinin düşük olması	9
Öğretim elemanlarına alan dışı ders verilmesi	9
Sınavsız geçiş	9
Akşam dersleri / ikinci öğretim	8
İlçede bulunan MYO'larda halkın okula karşı olumsuz tutumları	5
Öğrencilerin istihdam sorunları	5
Staj sorunları	4
Enstitülerin MYO akademisyenlerine lisansüstü öğrenci vermemesi	4
MYO idarecilerinin ek ders muafiyetinin kaldırılmış olması	3
Ders programında ders yükü dağılımı sorunu	3
Vakıf üniversitelerinde maaş sorunu	3
Öğrencilerin barınma sorunu	3
Aile gelir seviyesi düşük olması	3
Ulaşım	2
Yerel yönetimler	1
Görevde yükselme kadro sorunu	1

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının memnuniyet derecelerine veriler *Tablo 7.*'da verilmiştir.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Memnuniyet Dereceleri

	Hiç memnun değilim (1)		(2)		(3)		(4)		Çok memnunum (5)	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okulunuzun size sağladığı çalışma alanından ne derece memnunsunuz?	63	6,4	100	10,2	241	24,5	387	39,3	194	19,7
Okulunuzun yönetim anlayışından ne derece memnunsunuz?	109	11,1	118	12	212	21,5	324	32,9	222	22,5
Birlikte çalıştığınız kişilerden ne derece memnunsunuz?	44	4,5	88	8,9	229	23,2	389	39,5	235	23,9
İşiniz karşılığı aldığınız maaştan ne derece memnunsunuz?	63	6,4	105	10,7	235	23,9	384	39	198	20,1
Genel olarak işinizden ne derece memnunsunuz?	13	1,3	30	3	129	13,1	436	44,3	377	38,3

En çok işaretlenen madde koyu gri ve ikinci en çok işaretlenen açık gri arka planla işaretlenmiştir. Öğretim elemanlarının memnuniyet dereceleri araştırılırken en yüksek frekansa sahip madde %44,3 oranıyla 436 kişinin 4. kategoriye işaretlemeyi tercih ettiği “Genel olarak işinizden ne derece memnunsunuz?” maddesi olmuştur. Öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarında çalışmaktan yüksek oranda memnun oldukları söylenebilir. Diğer maddelere oranla, öğretim elemanları kendilerine sağlanan çalışma ortamından ve okulun yönetim anlayışından daha az oranda memnun olduklarını belirtmişlerdir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma sonunda, meslek yüksekokullarındaki güncel sorunlarına ilişkin görüşler incelendiğinde öğretim elemanlarının bu sorunları önemli ve çok önemli kategorilerinde değerlendirdikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğretim elemanlarının tespit ettiği diğer sorunlara ilişkin açık uçlu soruya verdikleri yanıtlarda; öğrencilerin yetersizliği/amaç yüklenmemesi, fiziksel yetersizlik (laboratuvar, kütüphane vs.) ve öğretim elemanlarının yalıtılmışlık/değersizlik hissi dile getirilen diğer önemli problemler olarak göze çarpmaktadır.

Açık uçlu soruya verilen yanıtlarda öğretim elemanları, akademik çalışmalarına daha fazla destek görmek istediklerini belirtmişlerdir. Yönetimin ve yöneticilerin istenmeyen tutumları ile karşılaşan akademik personel, bu sorunu da dile getirerek mobbinge maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Vakıf üniversitelerinde görev alan öğretim elemanları, görev tanımının dışında görev verilmesi, mobbing, maaş, ek ödemeler ve sosyal güvence konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Son yıllarda, ülkemizde üzerinde sıkça durulmaya başlanan mobbing kavramı ile ilgili araştırmalardaki

(Şenerkal, 2014; Çögenli ve Döner, 2015) bulgularla araştırmamızın sonuçları kısmen de olsa uyum içerisindedir. İlerleyen çalışmalarda bu bağlamda araştırmalar yapılabilir.

Öğretim elemanı sayısı azlığı nedeniyle öğretim elemanları uzmanlaştıkları alanların dışında derse girmek zorunda kaldıklarını ve ders dağılımındaki adaletsizliği dile getirmişlerdir. Alan dışı derslere giren öğretim elemanlarının hazırlık süreci uzun sürebilmekte ve bu bağlamda akademik yetersizlik hisseden öğretim elemanlarının performans kaygısı yaşadığı düşünülmektedir. Bunun da, öğretim elemanlarında bilgi eksikliği ve isteksizlik temasını destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Ortaöğretim ve yükseköğretim müfredatları arasındaki uyumu sağlamak amacıyla İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP) ve Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi (METEK) kapsamında program geliştirme çalışmaları yürütülmüştür (YÖK, 2017b). Buna rağmen, öğretim elemanları tarafından müfredat sorunları olduğu belirtilmiştir. Sektörün ihtiyaçlarına hitap etmeyen derslerin müfredatta yer aldığı vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra, farklı meslek yüksekokullarında ders içeriklerinin ve kredilerinin uyumsuz olması da dile getirilmiştir.

İlçelerde yer alan meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları ilçe halkından ve yerel yönetimlerden bekledikleri destekleri göremediklerini dile getirmişlerdir ve sosyal ortamların eksikliğine vurgu yapmışlardır. Ayrıca okul bütçesi düşük olması nedeniyle yeterli sosyal etkinlik planlanamamaktadır. Bunun yanı sıra düşük bütçe nedeniyle; ek ders ücretlerinin geç yatması, yurt içi ve dışı yolluklarının ödenememesi, okul bakım onarımı ve laboratuvar ekipmanları yetersizliği gibi sorunlara dikkat çekilmiştir.

Meslek yüksekokulu yöneticilerinin genel olarak meslek yüksekokulu kadrosu dışından görevlendirilmesi, çok sık yönetim kadrolarında değişim olduğu vurgulanmıştır. Bunun da akademik kadroyla yönetim arasında bir uyum sorunu yarattığı düşünülmektedir.

Meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim üyelerinin enstitüler tarafından lisansüstü öğrenci danışmanlığı verilmemesi de bir başka sorun olarak belirlenmiştir. Akademik yükselme kaygısı olan öğretim elemanlarının lisansüstü öğrencilerle çalışmalarına engel olan bu durum akademik yükselme kriterleri açısından büyük bir sorundur.

Staj ve istihdam sorunlarına vurgu yapan katılımcılar; stajların yeterli kontrolde yapılamaması, kâğıt üzerinde gösterilen stajlar ile gerçekte yapılanların tutarsızlığı, mezuniyet sonrası ilgili alanlarda iş bulamadığı için öğrencilerin başka alanlara yönelmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

2014 yılında Kalkınma Bakanlığı tarafından Onuncu Kalkınma Planı çerçevesinde yayımlanan Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu'nun "Meslek Yüksek Okullarının Durumu ve Altyapı Sorunları" bölümünde, meslek yüksekokullarında sınavsız geçişin önemli bir sorun olduğu vurgulanmış ve meslek yüksekokullarında istihdam edilen öğretim elemanlarından bir kısmının alanlarının gerektirdiği mesleki yeterliliği taşımadığı, bazı meslek yüksekokullarında ise yeterli sayıda öğretim elemanı istihdam edilmediği yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıktığı belirtilmiştir. Ayrıca aynı raporda, meslek yüksekokullarının, üniversitelerde fakülte ve enstitülerin gerisinde kaldığı, beklenen

ilgiyi göremediği ve buna bağlı olarak da üniversite bütçelerinden yeterince faydalanamadığı ve alt yapı sorunlarından bahsedilmiştir. Bu çalışma sonunda da ilgili raporu doğrular nitelikte benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Öğretim elemanlarının çalışmaya katılım oranları ve araştırma sürerken gösterdikleri ilgi göz önünde bulundurulduğunda, ileri çalışmalar için meslek yüksekokullarının sorunlarına yönelik uzun vadeli derinlemesine çalışmalar yapılması ve sonuç önerileri getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

6. KAYNAKÇA

- Alkan, Cevat- Doğan, Hıfzı- Sezgin, İlhan (1998), *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Alkim Yayınları, Ankara.
- Alkan, Reha Metin- Suiçmez, Menderes- Aydınkal, Mehmet- Şahin, Menekşe (2014), “Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt 4, Sayı 3, (133-140).
- Altay, Ahmet- Akın Gürdal, Seda (2012), “İlçelerde Bulunan Meslek Yüksekokulları ve İlçe Halk Kütüphaneleri: Kırklareli Örneğinde Bir İşbirliği Önerisi”, <http://acikerisim.kirklareli.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.11857/201/15.html.pdf?squence=1&isAllowed=y> (03.04.2017).
- Baskan, Gülsün Atanur (2001), “Türkiye’de Yükseköğretimin Gelişimi”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 21, Sayı 1 (21-32).
- Büyüköztürk, Şener- Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, Özcan Erkan- Karadeniz, Şirin- Demirel, Funda (2012), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi, Geliştirilmiş 13. Baskı, Ankara.
- Çetinsaya, Gökhan (2014), *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*. Yükseköğretim Kurulu. Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.
- Çögenli, Mehmed Zahit- Döner, Emine (2015), “Türkiye’de Akademisyenler Üzerine Gerçekleştirilen Mobbing Konulu Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 19, Sayı 3, (27-46).
- Günay, Durmuş (2011), “Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılandırılması Bağlamında Sorunlar, Eğilimler, İlkeler ve Öneriler-I”, *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3. (113-121).
- Kalkınma Bakanlığı (2014), Onuncu Kalkınma Planı: Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu.
- Karakaya, İsmail (2009), “Bilimsel Araştırma Yöntemleri”, (Ed) Abdurrahman Tanrıoğen, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Anı Yayıncılık, Ankara, (55-84).
- Örs, Ferlâl (2003), “Meslek Yüksekokullarının Toplumsal İşlevi Bir Meslek Yüksekokulunun Kurumsal İmaj Araştırması”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 1, Sayı 10, (1-16)
- ÖSYM (2002), “Mesleki ve Teknik Eğitimde Orta ve Yükseköğretim Kurumları Arasında Program Bütünlüğünün ve Devamlılığının Sağlanması (Sınavsız Geçiş) Bilgi Kılavuzu”,

- <http://www.osym.gov.tr/Eklenti/1214,sinavsizpdf.pdf> (11.07.2017)
- Şenerkal, Rıza (2014), *Üniversitelerde Akademik Personele Yönelik Mobbing Süreci: Mobbing Davranışları ile Akademisyenlerin Sağlığı ve Bireysel Performansı İlişkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Uçar, Canan- Özerbaş, Mehmet Arif (2013), “Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye'deki Konumu”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, (242- 253).
- Ulus, Leyla- Tuncer, Nuran- Sözen Şahin (2015), “Mesleki Eğitim, Gelişim ve Yeterlilik Açısından Meslek Yüksekokullarının Önemi”, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim 2015, (168-185)
- Ünver, Halil Murat- Yaylı, Hasan- Ceylan Hüseyin (2009), “Taşra Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Çözüm Önerileri”, *1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*. 27-29 Mayıs 2009, Konya.
- Yıldırım, Hakan (2017), *Mobil Öğrenme: Meslek Yüksekokullarında Bilginin Yeniden Yapılandırılması Üzerine Bir Durum Çalışması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Yücebaş, Elif- Alkan, Gönül- Atasağun, Hande Gül- Egeli, Hüseyin Avni (2013), “Ege Bölgesi’nde Bulunan Meslek Yüksekokullarının Durum Analizi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Aralık 2013, (44-50).
- YÖK (2017a), “2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu”, <http://www.yok.gov.tr/web/denklikbirimi/2547-sayili-kanun> (04.03.2017).
- YÖK (2017b), “Mesleki Eğitiminin Geliştirilmesi Konferansı Bilgi Notu”, <http://yok.gov.tr/documents/10279/2922270/Mesleki+E%C4%9Fitimin+Geli%C5%9Ftirilmesi+Konferans%C4%B1%20Bilgi+Notu.pdf/6fdd2a38-f274-4e0b-9cb6-22dc18374ca1> (10.03.2017).